



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO-4101-08-02/2011
P/11/070

Warszawa, dnia 15 marca 2012 r.

**Pani
Beata Bochińska
Prezes Zarządu
Instytutu Wzornictwa Przemysłowego Sp. z
o.o.
w Warszawie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował działalność Instytutu Wzornictwa Przemysłowego Sp. z o.o. w Warszawie (IWP, Instytut) w zakresie wykorzystania środków publicznych na naukę w latach 2009-2011.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 6 lutego 2012 r., stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność Instytutu.

Formułując ocenę pozytywną, NIK uwzględniła: prawidłowe wykorzystanie środków finansowych na naukę na realizację zadań w ramach podstawowej działalności statutowej oraz działalność w zakresie upowszechniania wzornictwa, a także uzyskanie przez Instytut statusu centrum badawczo-rozwojowego, realizację projektu w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 oraz uzyskiwanie dodatnich wyników finansowych w latach 2009-2010.

1. Instytut powstał w dniu 1 stycznia 2008 r. w wyniku komercjalizacji jednostki badawczo-rozwojowej – Instytutu Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie i przekształcenia go w spółkę prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa, prowadzącą działalność gospodarczą i zobowiązaną do dokonywania wpłat z zysku na rzecz budżetu państwa na podstawie ustawy z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 154 poz. 792, ze zm.).

Instytut działa na podstawie aktu założycielskiego podjętego przez Ministra Skarbu Państwa i stosuje się do niego m.in. przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r., Nr 171, poz. 1397, ze zm.), ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.). W Instytucie działa również Rada Naukowa, powołana na podstawie art. 10a ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993, ze zm.).

Na dzień zakończenia kontroli udziałowcami IWP o kapitale zakładowym wynoszącym cztery miliony złotych była Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie (85% udziałów) oraz Skarb Państwa (15% udziałów). Instytut posiada status centrum badawczo-rozwojowego nadany decyzją Ministra Gospodarki z dnia 16 października 2009 r.

W wyniku komercjalizacji jednostki badawczo-rozwojowej zwiększono zakres działalności Instytutu z 11 do 48 rodzajów działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). W Akcie założycielskim IWP (obowiązującym w latach 2009-2011) wskazano, iż przedmiotem działalności Instytutu jest m.in. działalność w zakresie architektury, inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne, badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie biotechnologii, nauk przyrodniczych, technicznych oraz nauk społecznych i humanistycznych, badanie rynku i opinii publicznej, działalność wydawnicza, działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów, działalność wspomagająca edukację oraz wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

2. W latach 2009-2011 plany rzeczowo-finansowe Instytutu były opracowywane w terminach i według zakresów określanych przez Pełnomocnika Wspólnika wyznaczonego przez Ministra Skarbu Państwa oraz realizowane po uzyskaniu jego pozytywnej opinii. Instytut uzyskiwał przychody z działalności merytorycznej związanej z usługami doradczymi w obszarze wzornictwa i rozwoju nowego produktu, usługami edukacyjnymi, upowszechnianiem wzornictwa oraz projektami naukowymi, a także z tzw. innej działalności, w tym z działalności gospodarczej związanej m.in. z wynajmem wolnych powierzchni biurowych.

W badanym okresie Instytut – jako jednostka naukowa wymieniona w art. 2 pkt 9 lit. f ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, ze zm.) – otrzymywał również środki publiczne na naukę pochodzące z części 28 budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W latach 2009 - 2010 Instytut uzyskał przychody w wysokości ogółem 26.030,2 tys. zł., w tym: 1.537,3 tys. zł (5,9%) ze środków publicznych na naukę, a 8.364,3 tys. zł (32,17%) – z tytułu realizacji projektu współfinansowanego ze środków budżetu Unii Europejskiej; pozostałe przychody wyniosły 16.128,6 tys. zł (62%).

W 2011 r. (do 30 października) przychody Instytutu wyniosły ogółem 11.558,7 tys. zł, w tym: 320,9 tys. zł (2,8%) ze środków finansowych na naukę, a 5.290,5 tys. zł (45,8%) z tytułu realizacji projektu

współfinansowanego ze środków budżetu Unii Europejskiej; pozostałe przychody kształtowały się na poziomie 5.947,2 tys. zł (51,5%) i pochodziły w szczególności: z działalności gospodarczej, dydaktycznej, a także z umów wdrożeniowych. Główną pozycję stanowiły przychody z działalności gospodarczej, które w latach 2009-2010 wyniosły łącznie 9.386,9 tys. zł, a w 2011 r. (do 30 października) – 4.433,0 tys. zł.

Przychody z wdrożeń w latach 2009 – 2010 r. wyniosły 570 tys. zł, co stanowiło 2,2% przychodów całkowitych Instytutu w tym okresie, do 30 października 2011 r. uzyskano z tego tytułu 106.8 tys. zł. Realizowane przez IWP wdrożenia polegały na wykorzystywaniu posiadanej wiedzy w usługach doradczych określanych w szczególności jako *Opracowanie briefu i koordynowanie procesu projektowego*.

W latach 2009 – 2010 Instytut jako centrum badawczo-rozwojowe uzyskał przychody z tytułu sprzedaży własnych usług badawczo-rozwojowych w wysokości 2.543 tys. zł w 2009 r. (23,3% przychodów ogółem) oraz 3.463 tys. zł w 2010 r. (22,9%).

Otrzymywane przez IWP w latach 2009-2010 dotacje ze środków publicznych na naukę na działalność statutową wyniosły łącznie 901,7 tys. zł co stanowiło 3,5% łącznych przychodów w tym okresie. W 2011 r. Instytut otrzymał na powyższy cel środki publiczne w wysokości 394,96 tys. zł.

W badanym okresie istotne zewnętrzne źródło finansowania działalności badawczo-rozwojowej Instytutu stanowiły przychody uzyskane w związku z realizacją projektu pn. *Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzornictwo (innowacja procesowa i produktowa)* finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 na podstawie umowy zawartej w dniu 25 marca 2009 r. z Ministrem Gospodarki. Całkowita wartość dofinansowania projektu (na koniec 2011 r.) wyniosła 21.150,4 tys. zł. Przed zakończeniem realizacji projektu Instytut podjął w Ministerstwie Gospodarki działania mające na celu jego dalszą kontynuację.

W badanym okresie Instytut dokonał wpłat dywidendy za lata 2008-2010 na rzecz Ministerstwa Skarbu Państwa w łącznej wysokości: 699,3 tys. zł.

3. W latach 2009 – 2011 liczba pracowników IWP zatrudnionych w działalności B+R wynosiła średnio od sześciu do siedmiu osób, co stanowiło od 15 do 18% ogółu zatrudnionych w Instytucie jako podstawowym miejscu pracy. W grupie osób z tytułem i stopniem naukowym IWP sp. z o.o. zatrudniała po jednej osobie z tytułem profesora (do 31 maja 2009 r. – dwie osoby), ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz doktora.

W 2010 r. Instytut został poddany ocenie parametrycznej w grupie jednorodnej G4 – *Budownictwo i architektura* dokonanej przez Komisję Badań na Rzecz Rozwoju Gospodarki Rady Nauki działającą przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w wyniku której otrzymał kategorię 2 (B). Powyższa ocena obejmowała osiągnięcia Instytutu w latach 2005 – 2009 (jednostki badawczo-rozwojowej oraz Spółki) w zakresie wyników działalności naukowej oraz ich zastosowań praktycznych.

Podczas kontroli Najwyższa Izba Kontroli zbadala efektywnosc dzialalnosci badawczo-rozwojowej Instytutu w latach 2007-2011 finansowanej m.in. ze srodkow publicznych na nauke. Wskaźnik liczby publikacji w czasopismach naukowych z tzw. listy filadelfijskiej (*ISI Web of Science*) przypadajacej na jednego pracownika naukowego wykazywal stala tendencje wzrostowa i wynosil w latach 2007 – 2010 odpowiednio: 0,1; 0,3; 0,5; 0,6. Natomiast wskaźnik publikacji w recenzowanych czasopismach naukowych wymienionych w wykazie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyzszeego przypadajacej na jednego pracownika naukowego byl niestabilny i ksztaltowal sie na poziomie: 0,5 w 2007 r., 0,3 w 2008 r., 0,5 w 2009 r. i 0,4 w 2010 r. Podobna tendencje wykazywala liczba cytowan publikacji pracownikow Instytutu (wedlug danych *Science Citation Index*) wynoszaca: 14 w 2007 r., 23 w 2008 r., 26 w 2009 r., a nastepnie 12 w 2010 r. i 2011 r.; we wskazanym okresie jednego pracownika naukowo-badawczego Instytutu przypadalo 2,6 cytowania.

W latach 2009 – 2011 Instytut uzyskal jedno prawo z rejestracji wzoru przemyslowego udzielone przez Urzad Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Ochrona prawna objeto wzor przemyslowy stanowiska edukacyjno-rehabilitacyjnego dla dzieci. We wskazanym okresie liczba wdrozen udokumentowanych i wykorzystanych poza IWP wynikow badan naukowych i prac rozwojowych wyniosla 18 i dotyczyla wylacznie lat 2010 i 2011.

W badanym okresie pracownicy Instytutu uzyskali dwie nagrody za praktyczne zastosowanie wynikow B+R, w tym medal „Zasluzony Kulturze Gloria Artis” oraz nagrode przyznana przez Swiatowa Organizacje Wlasnosci Intelktualnej za dzialania na rzecz rozwoju polskiego wzornictwa.

4. W latach 2009-2011 dzialalnosć badawczo-rozwojowa finansowana ze srodkow publicznych na nauke obejmowala zadania badawcze realizowane w ramach podstawowej dzialalnosci statutowej, dzialalnosci wspomagajacej badania oraz dwa projekty (jeden projekt rozwojowy i jeden w ramach programu ogloszonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyzszeego).

W badanym okresie Instytut realizowal srednio dziewiec badan naukowych lub prac rozwojowych w ramach podstawowej dzialalnosci statutowej, ktore obejmowaly w szczegolnosci prace w zakresie analizy trendow i kierunkow zmian wymiarow populacji dzieci i mlodziezy polskiej, zastosowanie technik *motion capture* w analizie ruchow konczyn gornych dla celow komunikacji czlowieka z komputerem, wydawanie biuletynu IWP, prowadzenie serwisu www.iwp.com.pl stanowiacego platforme komunikacji miedzy nauka, projektantami a gospodarka oraz digitalizacje *Biblioteki Wzornictwa* majacej na celu masowe upowszechnienie zbiorow naukowych biblioteki wzornictwa poprzez bezplatne udostepnienie ich w sieci.

Instytut realizowal rowniez srednio 25 zadan rocznie w ramach dzialalnosci wspomagajacej badania polegajace m.in. na: organizowaniu wystaw poswieconych wzornictwu (*Dobry Wzor 2009, 2010*), konkursow dla programistow i projektantow (m.in. *Imagine Cup 2010*), seminariow (np. „Wartosc dodana

wzornictwa”, „Edukacja kadry dla przemysłów kreatywnych” – obydwie podczas EXPO 2010 w Szanghaju) oraz prowadzeniu studiów podyplomowych *Design Management*. W latach 2009 – 2011 Instytut upowszechniał wyniki swojej działalności badawczo-rozwojowej w formie ośmiu konferencji, w tym sześciu o charakterze międzynarodowym (m.in. V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ergonomia narzędziem innowacji”, VI Międzynarodowa Konferencja Ergonomiczna „Ergonomia – Inwestycja w Sukces”). W 2011 r. Instytut udostępniał przedsiębiorcom wiedzę o trendach wzorniczych i kolorystycznych na najbliższe lata również w ramach aplikacji internetowej pn. „TRENDWIZOR”.

W badanym okresie IWP zrealizował projekt rozwojowy pod nazwą „*Opracowanie bazy danych ergonomicznych do projektowania stanowisk pracy w pozycji siedząco-leżącej*” (o wartości 330 tys. zł). Wyniki powyższego projektu znalazły zastosowanie w praktyce gospodarczej. Na podstawie współpracy z firmą meblarską zostały one wykorzystane przy realizacji projektu badawczo-wdrożeniowego pod nazwą „*Opracowanie i wdrożenie do produkcji zintegrowanego stanowiska do pracy z komputerem w pozycji siedząco-leżącej*”.

W badanym okresie Instytut zrealizował również zadania finansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej” (o wartości ogółem 1.493.000 zł) w ramach projektu pod nazwą „*Wsparcie przedsiębiorczości akademickiej poprzez zintegrowany system transferu wiedzy w obszarze projektowania i rozwoju produktu*”. W ramach tego projektu zorganizowano i przeprowadzono przy współpracy ze Szkołą Główną Handlową studia podyplomowe pod nazwą „Projektowanie wzornicze w zarządzaniu rozwojem nowego produktu”, „Warsztaty ergonomiczne” oraz opracowano aplikację internetową ERGODESIGN stanowiącą bazę danych ergonomicznych dla projektantów.

W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 Instytut realizował projekt pn. „*Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wzornictwo (innowacja procesowa i produktowa)*”, który według oceny Rady Naukowej IWP jest największym projektem badawczo-rozwojowym w wieloletniej historii realizowanym przez jednostkę.

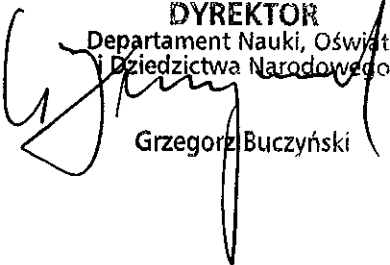
* * *

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK proszę Panią Prezes o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.


DYREKTOR
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
Grzegorz Buczyński